

*Wijziging van de Wet minimumloon en
minimumvakantiebijslag*

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG
(Ontvangen 17 mei 1974)

Nr. 5

Het verheugt mij, dat de leden van de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. dit wetsontwerp in het algemeen met instemming begroeten.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van die collectieve regelingen voor het contractjaar 1973 waarin het percentage van de vakantiebijslag minder bedraagt dan 7 pct. Voor wat betreft de verordening voor de detailhandel merk ik nog op dat deze van toepassing is op die delen van de detailhandel waar geen collectieve arbeidsovereenkomst geldt. Overigens zijn voor de niet-c.a.o.-sector geen gegevens bekend.

Zoals in de memorie van toelichting is aangegeven, is in het indexcijfer der regelingslonen waaraan het minimumloon halfjaarlijks wordt aangepast de procentuele ontwikkeling van de vakantiebijslag welke in collectieve arbeidsovereenkomsten is overeengekomen, inbegrepen. Hieruit vloeit voort dat bij de verhoging van de minimumvakantiebijslag een dubbeltelling optreedt die een structurele verhoging impliceert. Voor een goed begrip merk ik op dat deze structurele verhoging als gevolg van de verhoging van de minimumvakantiebijslag in de praktijk slechts daar materieel effect heeft waar minimumloontrekkers niet uit anderen hoofde (collectieve of individuele arbeidsovereenkomst) aanspraak kunnen doen gelden op een vakantiebijslag van ten minste 7 pct.

Naar mijn mening is er geen aanleiding om de verhoging van de minimumvakantiebijslag om reden van de hierdoor optredende dubbeltelling vergezeld te doen gaan van een neerwaartse correctie van het minimumloonniveau met 1 pct. De verhoging van de vakantiebijslag via collectieve onderhandelingen tussen c.a.o.-partners heeft zich geleidelijk voltrokken. Hier is sprake van een ontwikkeling welke zich over jaren uitstrekt. Via de invloed op de hoogte van de regelingsloonindex werkt dit, zoals sinds de inwerkingtreding van de wet gebruikelijk is, op de hoogte van het minimumloon door. Ik meen te mogen stellen dat het aldus ontstane niveau van het minimumloon als een algemeen aanvaard uitgangspunt mag worden gekarakteriseerd. Bovendien vind ik het moeilijk aanvaardbaar dat voor de zwakste loongroepen een neerwaartse correctie zou moeten worden doorgevoerd omdat de minimumvakantiebijslag met 1 pct. wordt verhoogd.

Anderzijds vind ik het wenselijk, dat de vakantiebijslag wordt geëlimineerd uit het mechanisme van de halfjaarlijkse aanpassing van het minimumloon, ten einde in de toekomst dubbeltellingen te voorkomen. Hierover zal op korte termijn aan de Sociaal-Economische Raad advies worden gevraagd.

Bij deze leden bestaat enige lichte twijfel over de juistheid van de terugwerkende kracht welke aan de regeling wordt toegekend met het oog op de positie van die bedrijfstakken, waar het kostenstijgend effect van extra-verhoging van het minimumloon en de minimumvakantiebijslag het grootst is. Natuurlijk is hier sprake van een belangenafweging. Bij de uiteindelijke beslissing heeft voor mij een doorslaggevend argument gevormd de omstandigheid, dat aan de verhoging het in de collectieve arbeidsovereenkomsten voor het contractjaar 1973 bereikte niveau van vakantiebijslagpercentages ten grondslag ligt en dat deze percentages tot uitkering komen over het vakantiejaar 1973/1974.

De in de wet opgenomen dispensatiemogelijkheden waarop deze leden wijzen zijn niet van toepassing op de minimumvakantiebijslag. Waar deze leden, naar ik aanneem, doelen op moeilijkheden die een goede toepassing van de dispensatiebepalingen in het kader van de minimumjeugdloonregeling in de weg staan kan ik meedelen, dat deze problematiek voorwerp van studie uitmaakt.

Ik vind het verheugend, dat de leden van de fractie van de P.v.d.A. veel waardering hebben voor dit wetsontwerp en met name voor het feit, dat de verhoging van de minimumvakantiebijslag nog dit jaar kan plaatsvinden.

Wat de vakantiebijslag AOW/AWW betreft wil ik voorop stellen dat uit een vakantie-uitkering van 6 pct. voor hen die aangewezen zijn op een AOW/AWW-uitkering netto een hoger bedrag voortvloeit dan uit een vakantiebijslag van 7 pct. voor de minimumloontrekkers. De oorzaak hiervan vormt het verschil in aftrekposten.

Over een verhoging van de vakantieuitkering AOW/AWW is aan de Sociaal-Economische Raad advies gevraagd. De Raad heeft medegedeeld, dat dit advies niet eerder zal worden uitgebracht dan nadat hij zich heeft kunnen beraden over de ontwikkeling van de sociale verzekeringen in de komende jaren. Daarvoor acht de Raad het noodzakelijk, dat hij kennis kan nemen van het resultaat van het kabinetberaad over de toekomstige onderlinge relatie van het AOW-pensioen, het netto-minimumloon en de uitkeringen ingevolge de Algemene Bijstandswet. De Regering streeft ernaar over deze materie zo spoedig mogelijk een beslissing te nemen.

Ik zal bevorderen, dat de vakantieuitkering-WAO wordt verhoogd van 6 tot 7 pct. Het verlenen van terugwerkende kracht stuit echter op bezwaren gelet op de in het kader van de WAO toegepaste uitkeringssystematiek, gelet ook op de omstandigheid dat de vakantiebijslag 1973/1974 reeds is toegekend en ten slotte gezien de financiële consequenties welke hieraan zijn verbonden. De algemene dagloonregelen met betrekking tot de werkloosheidswetgeving behoeven in verband met de verhoging van de minimumvakantiebijslag geen wijziging te ondergaan. In de werkloosheidswetgeving wordt immers voor de vaststelling van de hoogte van de vakantiebijslag aansluiting gezocht bij de in de betrokken bedrijfstak of onderneming geldende vakantiebijslagregeling.

Aan de Stichting van de Arbeid is nog geen advies gevraagd over een verlaging van de wettelijke minimumlooneeftijd. Ik heb inderdaad vorig najaar aangekondigd dat ik voornemens was om op korte termijn advies aan de stichting te vragen, zodat een eventuele verlaging nog in 1974 zou kunnen worden doorgevoerd. De eind 1973 opgetreden energiecrisis met haar consequenties op sociaal-economisch terrein heeft dit voornemen doorkruist. Zoals ik tijdens het openbare beleidsdebat in de Eerste Kamer op 9 april 1974 betreffende het Departement van Sociale Zaken heb medegedeeld, moet naar mijn mening dit jaar worden opgepast voor een verdere cumulatie van kostenstijgingen in bepaalde zwakke sectoren (*Handelingen Eerste Kamer, zitting 1973-1974, blz. 538, rechterkolom*). Bovendien moet een verlaging van de wettelijke minimumlooneeftijd plaatsvinden in relatie met en als gevolg van een in c.a.o.'s plaatsgevonden verlaging van de desbetreffende leeftijd. Dit laatste zou een doorkruising betekenen van het arbeidsvoorwaardenbeleid in het kader van de Machtigingswet inkomensvorming en bescherming werkgelegenheid 1974. Ik bezin mij dan ook nader over het meest wenselijke tijdstip om de adviesaanvraag te doen uitgaan.

Met betrekking tot de opmerking van de leden van de fractie van de V.V.D. over het karakter van de voorgestelde verhoging verwijs ik naar hetgeen hierover is opgemerkt in het antwoord aan de leden van de fracties van de K.V.P., A.R.P. en C.H.U. Duidelijk is, dat deze verhoging niet zonder meer mag worden vergeleken met de bijzondere verhoging van het minimumloon met 2,5 pct. per 1 april 1974.

De budgettaire consequenties welke in het kader van de Algemene Bijstandswet aan de verhoging van de minimumvakantiebijslag zijn verbonden bedragen 16,5 miljoen gulden op jaarbasis. De meerkosten in het kader van de WWV worden geraamd op 1,25 miljoen gulden op jaarbasis.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de consequenties van de verhoging van de minimumvakantiebijslag voor de verhouding tussen minimumloon en AOW-uitkering. Overigens verwijs ik naar het antwoord aan de leden van de fractie van de P.v.d.A. ter zake.

Ook voor de minimumjeugdlonen geldt, dat alleen daar sprake is van een bijzondere verhoging van het beloningsniveau waar niet reeds uit anderen hoofde (collectieve of individuele arbeidsovereenkomst) aanspraak bestaat op een vakantiebijslagpercentage van tenminste 7 pct. (Zie in dit verband bijlage 1.)

Ten aanzien van de ontwikkeling van de werkgelegenheid van jeugdigen kan worden meegedeeld, dat zich een lichte tendens tot toename van de werkloosheid aftekent voor de categorie 15- tot en met 18-jarigen, en wel meer bij de meisjes dan bij de jongens en wat de beroeps categorieën betreft meer bij het winkel- en kantoorpersoneel en het confectiepersoneel dan bij de overige beroeps categorieën. Voor de categorie 19- tot en met 22-jarigen is met uitzondering van vrouwelijk personeel in de confectie-industrie sprake van een zekere stabiliteit.

Hoewel de verhoging van de minimumvakantiebijslag, zoals aangegeven, in een zeer beperkt aantal sectoren aanleiding kan geven tot enige loonkostenstijgingen ben ik niettemin van mening dat het gerechtvaardigd is de verhoging reeds betrekking te doen hebben op het vakantiejaar 1973/1974, gelet op de omstandigheid dat de overgrote meerderheid van de werknemers over genoemde periode recht heeft op een vakantiebijslag van 7 pct. of meer.

De opmerking van de leden van de fractie van DS'70 over de uit het huidige indexeringsmechanisme van het minimumloon voortvloeiende dubbel telling heeft reeds beantwoording gevonden naar aanleiding van vragen van de leden van de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. Wellicht ten overvloede herinner ik eraan, dat niet alleen de minimumloontrekkenden maar alle werknemers recht kunnen doen gelden op de wettelijke minimumvakantiebijslag, zij het met een in de wet neergelegd maximum.

Voor de consequenties op het terrein van de sociale verzekeringen verwijs ik naar het antwoord op de desbetreffende vragen van de leden van de P.v.d.A. Het vraagstuk van de indexerings systematiek van de sociale verzekeringsuitkeringen zal onderwerp van nader beraad vormen in het kader van de netto-netto-problematiek en zal aan de Sociaal-Economische Raad voor advies worden voorgelegd.

Het antwoord op de vraag van de leden van de fractie van het G.P.V. op welke categorieën beroepsoefenaren voor het vakantiejaar 1973/1974 nog geen vakantiebijslagprocedure van tenminste 7 pct. van toepassing is, is te vinden in bijlage 1. Het betreft in totaal ruim 150 000 werknemers.

De verhoging is niet gelijkkelijk van toepassing op de vakantieuitkering AOW/AWW.

Met betrekking tot de vraag of er sprake is van een zekere bevoordeling van de c.a.o.-ers boven de zelfstandigen merk ik op dat vergelijkingen tussen de loontrekkende en de zelfstandige in de sfeer van de inkomenssituatie in het algemeen bijzonder moeilijk zijn te maken. Als gevolg van de inkomensvorming via het marktmechanisme ontbreekt voor de zelfstandige de inkomenscomponent van de vakantiebijslag als zodanig.

Ten slotte wordt hierbij tevens aangeboden een nota van wijziging. In artikel I van het wetsontwerp is abusievelijk artikel 16 van de wet onvermeld gebleven. Deze wijziging strekt tot herstel van dit verzuim.

De Minister van Sociale Zaken,
J. BOERSMA.